

RIIGIKOGU

8. istungjärk. **Protokoll nr. 166 (24).**

1922. a.

Sisu: 1. Päewakorra muutmine. — 2. Teadaandmine muudatuste kohta Riigikogu koosseisus. — 3. Teadaandmine Riigikogu liigete puudumiste kohta koosolekuil oktoobrikuul. — 4. Teadaandmine komisjonidesse antud seaduseelnõude kohta. — 5. Komisjonide täiendawad walimised. 6. Erikomisjoni walimine mäeseaduse eelnõu läbiwaatamiseks — wanematekogu ettepanek. — 7. Erikomisjoni walimine väljaspool linnasid ja alewid asuwate kinniswarade hindamise seaduseelnõu läbiwaatamiseks — wanematekogu ettepanek. — 8. E. Kägu ja S. Andrejew'i wahi alla wõtmise küsimus — koosseisu komisjoni esitis. Wastu wõetud. — 9. Seadus kaitsewäkke teenistusse wõtmise kohta 1923 a. ja sellest wabastamise kohta 1922 ja 1923 aastal — II lugemisel. Wastu wõetud. — 10. Wannutatud adwokaatide tasu ajutise taksi muutmise seadus — I lugemisel. Wastu wõetud.

Riigikogu koosolek 7. nowembril 1922. a. kell 5 p. l.

Kokku on tulnud 78 Riigikogu liiget.

Koosolekut juhatab esimees **J. Kukk**.

Sekretääri kohal abisekretäär **J. Bergman**.

Walitsuse looshis: rahaminister **G. Westel**.

Koosolek algab kell 5.05 min.

1. Päewakorra muutmine. Juhataja **J. Kukk**: Awan Riigikogu koosoleku. Kas tehakse ettepanekuid päewakorra täiendamiseks või muutmiseks? Sõna on rkl. Laidoner'il.

J. Laidoner (põl.): Lugupeetud rahwasaadikud! Päewakorra punkt 6. all on üles wõetud Wabariigi Walitsuse aruanne Eesti delegatsiooni tegewusest rahwasteliidu konwerentsil. Selle aruande kohta, mille aruandjaks mina walitsuse poolt määratud olen, on mul teatada järgmist: see aruanne on hiljaks jäänud, kuid ta on hiljaks jäänud selle tõttu, et senni ajani ei olnud wõimalik rahwasaadikutele kätte jagada neid materjaale, mis täna siin laudade peal on wälja pandud. Neid materjaale polnud wõimalik wälja saata warem sellepärast, et need materjaalid olid inglisis- ja prantsuskeeles, kust nad tulid ümber tõlkida, mis ligi paar nädalat aega wõttis. Peale selle wõttis nende materjaalide paljundamine ka umbes kümme päewa aega. Täna on nad küll wälja jagatud, kuid wõimalust nendega tutvunemiseks pole mitte olnud. Kui seda aruannet nüüd täna päewakorda wõtta, siis oleks wõidud seda wäga hästi ka kolme nädala eest teha, kuid tema sai

edasi lükatud just sellepärast, et wõimalust anda nende materjaalidega tutvunemiseks. Pealegi on minul, kui aruandjal raske teha seda aruannet, kui need resolutsioonid ei ole tuttawad nendele, kes sellest küsimusest huwitatud. Mina saan anda seletust aruande kohta just kättetoimetatud resolutsioonide põhjal ja sellepärast oleks soowitaw, et see aruanne tänasest päewakorrast wälja jääks.

Teen Riigikogule ettepaneku: Wabariigi Walitsuse aruanne Eesti delegatsiooni tegewusest rahwasteliidu konwerentsil tänasest päewakorrast wälja jätta. Uhtlasi palun Riigikogu juhatusel teda ühe järgmise Riigikogu koosoleku päewakorda üles wõtta.

Juhataja **J. Kukk**: On tehtud ettepanekud rkl. Laidoner'i poolt, 6. päewakorra-punkti wälja jätta ja rkl. Martinson'i poolt — päewakorda wõtta komisjonide täiendawad walimised esimese päewakorra-punkti alla. Rohkem ettepanekuid ei tehta. Asun Riigikogu liikme Laidoner'i ettepaneku hääletamisele. (Hääletatakse.) See ettepanek on nähtawa enamusega vastu wõetud.

Panen rkl. Martinson'i ettepaneku hääletamisele. (Hääletatakse.) See ettepanek on nähtawa enamusega vastu wõetud.

2. Teadaandmine muudatuste kohta Riigikogu koosseisus. Enne päewakorra juurde üleminekut on juhatusel teatada, et rkl. Uesson on Riigikogu liikme wolitused maha pannud ning kutse on sama rühma järgmisele kandidaadile Willem Reinok'ile saadetud. Samuti on Riigikogu liikme wolitused maha pannud rkl. Lehman. Et

sama rühma järgmised kandidaadid Rehemets, Tärna, Schiffer samuti tagasi astunud on, siis on kutse saadetud järgmisele kandidaadile Kirs'ile.

3. Teadaandmine Edasi on sõna sekretääril teadaandeks
Riigikogu liigete Riigikogu liigete koos-
puudumiste kohta olekutelt puudumiste
koosolekult üle.
oktoobrikuul.

Abisekretäär **J. Bergman**
(Ioeb):

Anderkopp, A. on puudunud riikliste ülesannete täitmise pärast 8 koosolekult.

Arro, Chr. on puudunud isiklistel põhjustel 1 koosolekult.

Ast, K. on puudunud riikliste ülesannete täitmise pärast 9 koosolekult.

Astrem, R. on puudunud omavalitsuse esituskogude liikme kohuste täitmisel 1 koosolekult.

Astrem, R. on puudunud isiklistel põhjustel 3 koosolekult.

Baars, K. on puudunud isiklistel põhjustel 11 koosolekult.

Binsol, W. on puudunud omavalitsuse esituskogude liikme kohuste täitmisel 1 koosolekult.

Birk, A. on puudunud haiguse pärast 13 koosolekult.

Bock, M. on puudunud teatamata põhjustel 1 koosolekult.

Ehrlich, A. on puudunud teatamata põhjustel 1 koosolekult.

Eigo, J. on puudunud perekonna haiguse pärast 1 koosolekult.

Einbund, K. on puudunud Wabariigi Walitsuse liikmena 1 koosolekult.

Ernits, W. on puudunud isiklistel põhjustel 2 koosolekult.

Ernits, W. on puudunud teatamata põhjustel 1 koosolekult.

Freiberg, K. on puudunud haiguse pärast 2 koosolekult.

Gustawson, O. on puudunud haiguse pärast 13 koosolekult.

Jaakson, J. on puudunud isiklistel põhjustel 1 koosolekult.

Johanson, L. on puudunud perekonna haiguse pärast 1 koosolekult.

Jonas, E. on puudunud isiklistel põhjustel 1 koosolekult.

Jõeäär, A. on puudunud isiklistel põhjustel 12 koosolekult.

Ipsberg, K. on puudunud Wabariigi Walitsuse liikmena 6 koosolekult.

Jürgenfeldt, O. on puudunud isiklistel põhjustel 1 koosolekult.

Kerem, A. on puudunud perekonna haiguse pärast 2 koosolekult.

Koemets, K. on puudunud isiklistel põhjustel 11 koosolekult.

Koppel, J. on puudunud isiklistel põhjustel 3 koosolekult.

Laidoner, J. on puudunud riikliste ülesannete täitmisel 3 koosolekult.

Laidoner, J. on puudunud teatamata põhjustel 1 koosolekult.

Lattik, J. on puudunud perekonna haiguse pärast 4 koosolekult.

Lattik, J. on puudunud teatamata põhjustel 1 koosolekult.

Lehman, J. on puudunud teatamata põhjustel 5 koosolekult.

Lilienblatt, A. on puudunud isiklistel põhjustel 1 koosolekult.

Liiwak, K. on puudunud teatamata põhjustel 1 koosolekult.

Martna, M. on puudunud riikliste ülesannete täitmisel 8 koosolekult.

Oinas, A. on puudunud riigikontrolöörina 13 koosolekult.

Palwadre, A. on puudunud riikliste ülesannete täitmisel 1 koosolekult.

Parik, J. on puudunud teatamata põhjustel 4 koosolekult.

Pedak, T. on puudunud isiklistel põhjustel 1 koosolekult.

Piip, A. on puudunud Wabariigi Walitsuse liikmena 2 koosolekult.

Pool, Th. on puudunud riikliste ülesannete täitmisel 8 koosolekult.

Pool, Th. on puudunud isiklistel põhjustel 1 koosolekult.

Päts, K. on puudunud Wabariigi Walitsuse liikmena 13 koosolekult.

Pärilin, O. on puudunud teatamata põhjustel 12 koosolekult.

Pöhl, H. on puudunud teatamata põhjustel 1 koosolekult.

Reesen, J. on puudunud teatamata põhjustel 13 koosolekult.

Saul, J. on puudunud perekonna haiguse pärast 1 koosolekult.

Saar, A. on puudunud isiklistel põhjustel 1 koosolekult.

Saar, A. on puudunud teatamata põhjustel 3 koosolekult.

Seljamaa, J. on puudunud riikliste ülesannete täitmisel 8 koosolekult.

Semm, J. on puudunud perekonna haiguse pärast 10 koosolekult.

Sorokin, A. on puudunud isiklistel põhjustel 2 koosolekult.

Sorokin, A. on puudunud teatamata põhjustel 1 koosolekult.

Stallmeister, K. on puudunud isiklistel põhjustel 13 koosolekult.

Suit, F. on puudunud teatamata põhjustel 8 koosolekult.

Tomp, J. on puudunud isiklistel põhjustel 13 koosolekult.

Treiberg, P. on puudunud teatamata põhjustel 8 koosolekult.

Tõnisson, J. on puudunud haiguse pärast 1 koosolekult.

Tõnisson, J. on puudunud perekonna haiguse pärast 1 koosolekult.

Uesson, A. on puudunud teatamata põhjustel 3 koosolekult.

Weiler, A. on puudunud teatamata põhjustel 3 koosolekult.

Willman, J. on puudunud isiklistel põhjustel 1 koosolekult.

Willman, J. on puudunud teatamata põhjustel 1 koosolekult.

Zimmerman, J. on puudunud isiklistel põhjustel 18 koosolekult.

4. Teadaandmine komisjonidesse antud seaduseelnõude kohta. Edasi on juhatusel teatada komisjonidesse antud seaduseelnõude kohta (loeb):

seaduseelnõu maade wõõrandamise kohta Ridalepa ja Agasilla külade waheliseks ühenduse teeks — üldisesse komisjoni;

seaduseelnõu maamaksu tõstmise kohta Petserimaal ja Narowa-tagustes waldades — rahaasjanduse komisjoni;

pärandusmaksu muudatuse seaduseelnõu — rahaasjanduse komisjoni;

seaduseelnõu reisijate ja kraamiweo kestwa ühenduse kohta jõuwankritel — üldisesse komisjoni;

seaduseelnõu Petseri maakonnawalituse sõjaaegsete riigiwõlgade kustutamise kohta — rahaasjanduse komisjoni;

seaduseelnõu tapamajade ja liha järelewaatuse kohta Eestis — terwishoiu ja omawalituse komisjoni;

seaduseelnõu wõlgnewa normiwilja tasumise kohta — rahaasjanduse komisjoni;

mängukaartide seaduseelnõu — rahaasjanduse komisjoni;

„Eesti maapanga“ asutamise ja „Eestimaa maade krediitseltsi“ ja „Liiwimaa

mõisade krediitseltsi (Eestimaa tegewuspiirkonna jaoks)“ likwideerimise seaduseelnõu — rahaasjanduse komisjoni.

Juhataja J. Kukk: Riigikogu läheb esimese päewakorra-punkti juurde.

5. Komisjonide täiendawad walmised. Sotsiaaldemokraatlike rühma poolt on järgmine ettepanek tulnud: Eesti sotsiaaldemokraatlike tööliste partei Riigikogu rühm paneb ette omawalituse komisjoni rkl. Astrem'i asemele, kes sellest komisjonist tagasi on astunud, walida rkl. Kirs. Teisi ettepanekuid ei ole, siis ma panen selle ettepaneku hääletamisele. (Hääletatakse.) Ettepanek on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Riigikogu läheb järgmise päewakorra-punkti juurde.

6. Erikomisjoni walimine mäeseaduse eelnõu läbiwaatamiseks — wanematekogu ettepanek. Wanematekogu on selles asjas teinud järgmise ettepaneku: Selle seaduse läbiwaatamiseks erikomisjoni walida ja jagajaks wõtta arwu 10. Teist-

suguseid ettepanekuid tehtud ei ole ja selle wastu ei waielda, siis loen selle ettepaneku wastu wõetuks. Selles asjas on ettepanekuid tulnud: Sotsiaaldemokraatlike rühma poolt — walida mäeseaduse eelnõu läbiwaatamise komisjoni Riigikogu liikmed Jõeäär ja Neps, põllumeeste rühma poolt — walida Riigikogu liikmed Kesküll ja Saul. Siis on tööerakonna rühma poolt ettepanek walida Riigikogu liikmed Annusson ja Liiwak, rahwaerakonna poolt on ette pandud walida rkl. Ehrlich, Wene ja Balti Saksa rühma poolt on ette pandud walida rkl. Pezold, kristliku rahwaerakonna poolt on ette pandud walida rkl. Amberg. Siis on iseseiswate sotsialistide rühma poolt ette pandud walida rkl. Gustawson. Enam ettepanekuid ei ole. Kuidas soowitakse hääletamist toimetada? (Hüüded: Korraga!) Muud ettepanekuid ei ole. On ettepanek tehtud kõiki korraga walida. Siis ma panen kõik korraga hääletamisele. (Hääletatakse.) Sellega on nähtawa enamusega see komisjon walitud.

Riigikogu läheb järgmise päewakorra-punkti juurde.

7. Erikomisjoni walimine wäljaspool linnasid ja alewid asuwate kinniswarade hindamise seaduseelnõu läbiwaatamiseks — wanematekogu ettepanek.

Selles asjas on wanematekogu ettepanek järgmine: Selle seaduse läbiwaatamiseks erikomisjon walida ja jagajaks wõtta 10. Selles asjas on järgmised ettepanekud tehtud: Seaduseelnõu wäljaspool linnasid ja alewid asuwate kinniswarade hindamise komisjoni walida tööcrakonna rühma poolt: rkl-ed Liwak ja Zimmerman; põllumeeste rühma poolt — rkl-ed Arro ja Eigo; Eesti sotsiaaldemokraatlise rühma poolt — rkl-ed Jõeäär ja Kirs; rahwaerakonna rühma poolt — rkl. Kerem; kristliku rahwaerakonna poolt — rkl. Märtsen; iseseiswa sotsialistilise töölistepartei Riigikogu rühma poolt rkl. Tiks; Wene ja Balti Saksa rühma poolt — rkl. Stackelberg. Rohkem ettepanekuid ei ole. Kas tehtakse ettepanekuid walimise korra kohta? (H ü ü d e d: K o r r a g a!) On ettepanek tehtud kõik korraga walida. Ma panen hääletamisele. (H ä ä l e t a t a k s e.) Nähtawa enamusega on selle erikomisjoni liikmed walitud. Riigikogu läheb järgmise päewakorrapunkti juurde.

8. E. Kägu ja S. Andrejew'i wahiallawõtmise küsimus — koosseisu komisjoni esitis.

Koosseisu komisjoni aruandja **A. Anderkopp**: Sõjaringkonnakohus 21. oktoobril s. a. otsustas mõista Riigikogu liikmeid Eduard Kägu ja Sergei Andrejew'i selle eest, et nad osa on wõtnud üleestimaalisest salajasest organisatsioonist, kelle tegewuse eesmärgiks oli Eesti wabariigi seadusliku korra kukutamise, sunnitööle, esimest 4 aastaks ja teist 6 aastaks ühes kõigi õiguste kaotamisega. Ühes selle otsusega on sõjaringkonnakohus määruse wastu wõtnud pöörata Riigikogu poole palwega lubada mõlemaid nimetatud rkl-eid wahi alla wõtta, nimelt takistuse abinõuna kindlustuseks, et kohtuotsus täide wiidud wõiks saada. Koosseisu komisjon omal istumisel sõjaministri ettepanekul, arwesse wõttes seda, et sõjaringkonnakohtu otsuse kohta kassatsiooni kaebtus on tõstetud, mis sõjaministeeriumi esitaja üteluse järele edaspidise käigu saab, ja ühes sellega arwesse wõttes seda, et kui Riigikogu praegusel juhtumisel peaks Riigikogu liikmeid Kägu ja Andrejew'i wahi

alla wõtta lubama, siis lahkuksid sellekohase otsuse järele juba rkl-ed Kägu ja Andrejew Riigikogust, ja et edasi siis, nagu juba eelmisel korral niisamasugune pretsedent Riigikogus arutamisel oli, kus samasugune otsus tehti, Riigikogu wahiallowõtmise luba andes niisuguse olukorra ette satuks, et sel juhtumisel, kui kassatsiooni kaebtus jaatawalt otsustatud on kassatsiooni sisseandjate kasuks ja kui sõjaringkonnakohus aga uuesti arutades wõiks õigeksmõistmise otsuse anda, meie sellega oleks juba ette nende kahe Riigikogu liikme õigused ära wõtnud, mida pärast enam mitte tagasi anda ei saa, teiste sõnadega wõtaksime täna oma otsusega, kui meie tahaks Riigikogu liiget lubada wangistada, kohtu funktsioonid oma peale ja meie ütleksime ennem kui kohtuotsus seaduslikku jõusse on astunud, et see otsus õige on. Kõiki seda arwesse wõttes leidis koosseisu komisjon, et senni, kui see kohtuotsus mitte seaduslikku jõusse astunud pole, sõjaministri ettepaneku peale mitte jaatawalt wastata, ja Riigikogu liikmeid mitte wahiallowõtmiseks wälja anda ei saa. Sellepärast otsustas komisjon järgmist: „Riigikogu, ära kuulates sõjaministri esitist 3. novembrist 1922 a. nr. 157 all, otsustab mitte awaldata oma nõusolekut Riigikogu liigete Eduard Kägu ja Sergei Andrejew'i wahi alla wõtmiseks.“

Juhataja **J. Kukk**: Koosseisu komisjoni poolt on siin esitis ette kantud. Sõna tema kohta ei soowita, ma asun hääletamisele. (H ä ä l e t a t a k s e.) Wastu on wähemus. Sellega on otsustatud koosseisu komisjoni otsus wastu wõtta.

Riigikogu läheb järgmise päewakorrapunkti juurde.

9. Seadus kaitsewäkke teenistusse wõtmise kohta 1923 aastal ja sellest wabastamise kohta 1922 ja 1923 aastal — II lugemisel.

Riigikaitse komisjoni aruandja **J. Laidoner** (loeb): Seadus kaitsewäkke teenistusse wõtmise kohta 1923 aastal ja sellest wabastamise kohta 1922 ja 1923 aastal.

Juhataja **J. Kukk**: (H ä ä l e t a t a k s e.) Pealkiri on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Aruandja **J. Laidoner** (loeb): § 1. Nooredmehed, kes 1902 aasta wi-

mase nelja kuu (1. septembrist kuni 31. detsembrini 1902 a.) ja 1903 aasta esimene nelja kuu (1. jaanuarist kuni 1. maini 1903 aastal) on sündinud, kutsutakse 1. märtsiks 1923 aastal sõjawäeteenistusse, missugusest ajast neid ka tegelikus sõjawäeteenistuses olijateks loetakse.

Märkus: Sõjawäeteenistusse wastuwõtmise algpäewaks määratakse 1. webruar 1923 a., kogumispunkti ilmunispäewaks 26. webruar 1923 aastal.

Juhataja J. Kukk: (Hääletatakse.) § 1 on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Aruandja J. Laidoner (loeb): § 2. Wäeteenistuse kohustuse seadustiku §§ 477, 478 ja 479 märgitud tähtaja „15. webruari“ asemele määratakse 26. webruar 1923 a.

Juhataja J. Kukk: (Hääletatakse.) § 2 on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Aruandja J. Laidoner (loeb): § 3. Kaitsewäelased, kes 1923 aasta jooksul kaks aastat ehk enam Eesti kaitsewäes ära on teeninud, saawad järgmise kuu esimesel päewal tegelikust wäeteenistusest wabastatud ja tagawarawäkke arwatud.

A. Jürgenstein (rhw.): See paragrahw on redaktsiooni poolest halwasti kokku seatud. Siin on öeldud, et kaitsewäelased, kes 1923 aasta jooksul, see tähendab, ühe aasta jooksul, on kaks aastat ehk enam ära teeninud, seda kunsttükki nemad teha ei saa. Siin oleks waja nii öelda, et kaitsewäelased, kel 1923 aasta jooksul kaks ehk enam aastat Eesti kaitsewäes ära teenitud, wabastatakse järgmise kuu esimesel päewal tegelikust wäeteenistusest ja arwatakse tagawarawäkke.

Nii kõlaks see paragrahw järgmiselt: „Kaitsewäelased, kel 1923 aasta jooksul kaks aastat ehk enam Eesti kaitsewäes saab ära teenitud, wabastatakse järgmise kuu esimesel päewal tegelikust wäeteenistusest ja arwatakse tagawarawäkke.“

Juhataja J. Kukk: Lõpusõna on komisjoni aruandjal.

Aruandja J. Laidoner: See on puht redaktsiooniline parandus, sellepärast ühinen temaga komisjoni nimel.

Juhataja J. Kukk: (Hääletatakse.) § 3 on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Aruandja J. Laidoner (loeb): § 4. Peale selle lastakse 1. nowembril 1922 a. tagawarawäkke ka kõiki neid kaitsewäelasi, kes sõjawäeasutustes ehk suurtükiwäes teeniwad ja kes küll kaks aastat pole ära teeninud, kuid kaks täit suwet õppusel olnud, ja 1. oktoobril 1923 a. kõik need jalawäelased, kes nendele samadele tingimistele wastawad.

Riigikaitse komisjoni nimel teen selle paragrahwi juurde paranduse. Siin on öeldud, et tagawarawäkke lastakse 1. nowembril 1922 a. kaitsewäelased, jne. See termin selles paragrahwis on möödunud, ja sellest tingitud, et seadust arutama hakati warem, kuna nüüd walitsuse kriisi tõttu seaduse arutamine pikale weninud ja tähtaeg möödunud. Endise sõjawäekohustuse seaduse § 28 põhjal lasti sõjaministri wõimuga tagawarawäkke aja ärateeninud sõjawäelased, mispärast tarwidus ära kaob paragrahwis nimetatud tähtaega weel sanktsioneerida. Sellepärast teen ettepaneku § 4 järgmiselt lugeda: „Peale selle lastakse 1. oktoobril 1923 a. tagawarawäkke kõiki neid kaitsewäelasi, kes jalawäes teeniwad ja kes küll kaks aastat pole ära teeninud, kuid kaks täit suwet õppusel on olnud.“ Sellega teeniwad jalawäelased, kes tulewal aastal wäeteenistusse kutsutakse, 19 kuud. Mis puutub suurtükiwäelastesse, siis on § 5-as Wabariigi Walitsusele õigus antud sõjaministri ettepanekul neid tagawarawäkke lasta.

Juhataja J. Kukk: Sõnasoowijaid ei ole. Panen § 4 hääletamisele sarnasel kujul, nagu riigikaitse komisjoni aruandja ta lõpulikult esitas. (Hääletatakse.) § 4 on nähtawa enamusega wastu wõetud.

Aruandja J. Laidoner (loeb): § 5. Wabariigi Walitsusel on õigus sõjaministri ettepanekul lasta kaitsewäelasi tagawarawäkke ka enne § 3 ja 4 ettenähtud tähtpäewi.

Märkus: Sõjawäe kohustusseaduse § 28 kaotab oma makswuse.

Juhataja J. Kukk: (Hääletatakse.) § 5 on nähtawa enamusega wastu wõetud. Sõna on märkuseks komisjoni aruandjal.

Aruandja J. Laidoner: Tahtsin lühikese märkusena tähendada, et kuna

§ 4-das termini — 1. nowembril 1922 a. — asemele on wõetud termin — 1 oktoobril 1923 a. — siis ka pealkiri wastawalt tuleks muuta ja pealkirjast ära jätta „1922 ja“. See on puht redaktsiooniline parandus ja kolmandal lugemisel tuleb pealkiri parandatud kujul hääletamisele.

Juhataja **J. Kukk**: Parandus selle seaduse pealkirja kohta on teada antud ja ta tuleb kolmandal lugemisel hääletamisele, Sellega on see seadus teisel lugemisel wastu wõetud. Riigikogu läheb järgmise päewakorra-punkti juurde.

10. Wannutatud adwokaatide tasu ajutise taksi muutmise seadus—I lugemisel. Üldise komisjoni aruandja **T. Kalbus**: Wannutatud adwokaatide tasu ajutise taksi muutmise seadus sai Riigikogu juhatause poolt üldisesse komisjoni antud. Üldine komisjon on selle seaduse läbi waadanud ja esitab teda nüüd Riigikogule wastuwõtmiseks sel kujul, nagu ta Riigikogu liigetele wälja on jagatud. Selle muutmise tõi esile see asjaolu, et kohtud mõistawad kohtukulused kaotaja poole käest wõitjale poolele wannutatud

adwokaatide takside järele. Sennine taks, mis Wene ajast meile maksma on jäänud, on rublades ette nähtud, et meil aga margad makswad on, siis on see wahekord markade ja rublade wahel koguni teistsugune, nii et see pool, kes protsessi kaotab, — sellest mõistetakse kohtu poolt nii wähe kohtukulused wälja, et ei kata wäikestki osa seda kinni, mis wõitja pool peaks oma kulude katteks saama. Sellepärast ongi Wabariigi Walitsus selle seaduseelnõu peaausjalikult... (J. Kesküll (majand.): Mitmekordseks kõrgendatakse?) Protsendid on need-samad jäänud, mis Wene ajal, ainult summad, mille pealt protsent arwatakse, on kõrgendatud. (J. Kesküll (majand.): Kui palju?) 50-ne kordseks on selle seaduse järele kõrgendatud, selle peale waatamata, et Wene rubla kurs palju suurem on. Üldise komisjoni nimel teen ettepaneku seda seadust esimesel lugemisel wastu wõtta.

Juhataja **J. Kukk**: Ma panen tehtud ettepaneku hääletamisele. (Hääletatakse.) Wastu on 2 häält, sellega on see seadus esimesel lugemisel wastu wõetud. Päewakord on sellega läbi, lõpetan koosoleku.

Koosolek lõpeb kell 5.40 min.

Algkirjale alla kirjutanud:

Riigikogu esimees **J. Kukk**.

Abisekretäär **J. Bergman**.